

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitea
"Työllisyys, sosiaaliasiat, kansalaisuus" -erityisjaosto
Työmarkkinoiden seurantaryhmä*

Pilottitutkimus EU:n nuorisotyöllisyyspolitiikan täytäntöönpanosta kansallisella tasolla: kansalaisyhteiskunnan näkökulma

KYSELYLOMAKE

TAUSTAA

Kriisi on koetellut nuoria erityisen rajusti: nuorisotyöttömyysaste oli 28 jäsenvaltion EU:ssa 23,5 prosenttia syyskuussa 2013. Eräiden maiden työmarkkinoilla useampi kuin joka toinen nuori eurooppalainen on ilman työpaikkaa. Yhteensä 7,5 miljoonaa 15–24-vuotiasta nuorta eurooppalaista on kokonaan vailla työtä ja koulutuspaikkaa.

Nuorisotyöttömyysongelman ratkaiseminen on EU:n toimielinten tärkein tavoite. Sitä varten on laadittu useita aloitteita, joita ovat muun muassa **nuorisotyöllisyyspaketti**¹, **nuorisotakuu**², **eurooppalainen oppisopimusyhteenliittymä**³, **harjoittelun laatupuitteet**⁴ ja **EURES-työnhakuverkoston uudistus**⁵. EU:n ministerineuvosto kehotti EU-ohjausjakson yhteydessä annetuissa **maakohtaisissa suosituksissa**⁶ 20:tä jäsenvaltiota ryhtymään kiireellisiin toimiin nuorisotyöttömyyden torjumiseksi. Kahtatoista jäsenvaltiota kehoitettiin suoraan panemaan nuorisotakuu täytäntöön.

1 Nuorisotyöllisyyspaketti: [Euroopan komission internetsivut](#); [ETSK:n lausunto](#)

2 Nuorisotakuu: [EU:n neuvoston internetsivut](#); [ETSK:n lausunto](#)

3 Eurooppalainen oppisopimusyhteenliittymä: [Euroopan komission internetsivut](#)

4 Harjoittelun laatupuitteet (COM(2013) 857 final), [Euroopan komission internetsivut](#); [ETSK:n lausunto \(laaditaan parhaillaan\)](#)

5 EURES-[portaali](#); [ETSK:n lausunto \(laaditaan parhaillaan\)](#)

6 Maakohtaiset suositukset: [Euroopan komission internetsivut](#)

Kesäkuussa 2013 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi suunnitelman, jonka tarkoituksena on vauhdittaa nykyisiä hankkeita ja ohjelmia ja lisätä työmarkkinaosapuolten osallistumista. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Herman Van Rompuy pyysi valtioiden hallituksia, työmarkkinaosapuolia ja EU:n toimielimiä yhdistämään voimansa kiireellisen nuorisotyöttömyysongelman ratkaisemiseksi.

Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaan kuuluva työmarkkinoiden seurantaryhmä toteuttaa tähän liittyen **pilottitutkimuksen EU:n nuorisotyöllisyyspolitiikan täytäntöönpanosta kuudessa jäsenvaltiossa** (Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Slovakia ja Suomi).

Tutkimuksen tavoitteena on

1. saada parempi käsitys – järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan näkökulmasta – nuorten työllistymisen tukemiseen tarkoitettusta politiikasta, sen täytäntöönpanosta ja tosiasiallisista vaikutuksista nuorisotyöttömyyteen
2. arvioida työmarkkinaosapuolten ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan osallistumisen tasoa ja tarjota niille tilaisuus esittää kommentteja, ajatuksia ja suosituksia politiikasta ja käynnissä olevista uudistuksista sekä antaa niille mahdollisuus tulla kuulluksi EU:n tasolla
3. paikantaa ja jakaa hyviä käytäntöjä ja nostaa esiin jäsenvaltioissa havaittuja ongelmia
4. raportoida ja mahdollisesti esittää suosituksia ETSK:lle ja sen eri elimille, EU:n toimielimille ja muille EU:n työllisyyspolitiikassa mukana oleville sidosryhmille.

Tutkimus toteutetaan käyttämällä seuraavia menetelmiä:

- oheinen kyselylomake, jossa käsitellään erityisesti työharjoittelua, oppisopimuskoulutusta ja nuorisotakuuta ja joka lähetetään tutkimukseen valituissa jäsenvaltioissa toimiville organisaatioille (työnantajajärjestöt, ammattiliitot, nuorisojärjestöt, eräät kansalaisjärjestöt jne.)
- tiedustelu, joka lähetetään valituissa jäsenvaltioissa työllisyydestä ja nuorisosta vastaaville viranomaisille
- paikan päällä tehtävät valikoitujen organisaatioiden ja tarvittaessa viranomaisten haastattelut.

Työmarkkinoiden seurantaryhmä järjestää korkean tason julkisen tapahtuman huhtikuun 2014 alussa Brysselissä vaikutustutkimuksen tukemiseksi ja tutkimuksen ja sen pohjalta mahdollisesti annettavien suositusten viimeistelemissä. Tilaisuuteen kutsutaan vastaajaorganisaatioiden, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, EU:n toimielinten ja ajatuspajojen edustajia.

Kiitos sitoutumisestanne, yhteistyöstänne ja oheiseen kyselyyn vastaamisesta!

Työmarkkinoiden seurantaryhmän sihteeristö (Ana Dumitrache, ana.dumitrache@eesc.europa.eu, +32 25468131) vastaa mielellään kaikkiin pilottitutkimusta koskeviin kysymyksiinne.

VASTAAJAORGANISAATION TIEDOT

Organisaatio	
Yhteyshenkilö	
Asema	
Sähköpostiosoite	
Puhelinnumero	

TYÖHARJOITTELU

Työharjoittelulle ei ole yhteistä Euroopan laajuista määritelmää, ja usein työharjoittelu, työssäoppiminen ja oppisopimuskoulutus sekoitetaan toisiinsa. Tässä kyselyssä työharjoittelulla tarkoitetaan *ajallisesti rajattua harjoittelujaksoa, johon sisältyy myös oppimisosio. Harjoittelun tarkoituksena on auttaa harjoittelijaa siirtymään opiskelusta työelämään antamalla hänelle käytännön kokemusta, osaamista ja taitoja, jotka täydentävät hänen teoriaopintojaan.*

Kyselyn kohteena on *työharjoittelu nk. avoimilla markkinoilla eli harjoittelu, josta on sovittu harjoittelijan ja harjoittelijan työnantajan (yritys, voittoa tavoittelematon organisaatio tai julkishallinto) välillä ilman kolmatta osapuolta ja joka tehdään yleensä opiskelujen päätyttyä ja/tai osana työnhakua. Sillä ei tarkoiteta korkeakoulu- ja/tai ammatillisiin opintoihin sisältyvää harjoittelujaksoa eikä tiettyjen alojen pakollista harjoittelua (esim. lääkäri tai arkkitehti).*

1. Harjoittelupaikkojen tarjonta

Onko maassanne tarjolla riittävästi harjoittelupaikkoja? Edistääkö edustamanne organisaatio tai sen jäsenet tätä asiaa? Onko teillä tähän liittyviä parannusehdotuksia?

Selittäkää ja kuvailekaa tarkemmin ja antakaa mahdollisesti esimerkkejä.

2. Kannustimet harjoittelupaikkojen tarjoajille

Millaisina pidätte toimia, joilla kannustetaan yrityksiä tai organisaatioita tarjoamaan harjoittelupaikkoja, joissa on laadukas oppimissisältö ja kunnolliset työehdot?

Selittäkää ja esittäkää mahdollisia parannusehdotuksia.

3. Kannustimet nuorille

Millaisina pidätte toimia, joilla kannustetaan nuoria osallistumaan työharjoitteluun? Onko teillä tähän liittyviä parannusehdotuksia?

Selittäkää ja esittäkää mahdollisia parannusehdotuksia.

4. Harjoittelun laatupuitteet

Mitä mieltä olette hiljattain annetusta [harjoittelun laatupuitteita käsittelevästä Euroopan komission ehdotuksesta](#) (mm. kirjallinen harjoittelusopimus, oppimistavoitteet, työehdot, oikeudet ja velvollisuudet, kesto, tunnustaminen, avoimuus)? Onko teillä kyseisten laatupuitteiden täytäntöönpanoon liittyviä ehdotuksia? Mitä mieltä olette työmarkkinaosapuolten aktiivisesta osallistumisesta harjoittelun laatupuitteiden täytäntöönpanoon?

Selittäkää.

OPPISOPIMUSKOULUTUS

Tässä osassa käsitellään oppisopimuskoulutusta. Sillä tarkoitetaan *ammattillisen peruskoulutuksen muotoa, jossa virallisesti yhdistetään vuorotellen yrityksessä tapahtuvaa harjoittelua (käytännön työkokemusjaksoja työpaikalla) ja koulussa tapahtuvaa opiskelua (teoria- tai käytäntöopetusjaksoja koulussa tai koulutuskeskuksessa) ja jonka loppuun suorittamisesta saa kansallisesti tunnustetun ammatillisen perustutkintotodistuksen*. Tässä määritelmässä ei erikseen viitata suoraan sopimussuhteeseen työntäjän ja oppisopimusoppilaan välillä.⁷

5. Tiedotus

Millaisena pidätte oppisopimusjärjestelmiä ja -mahdollisuuksia koskevan tiedotuksen perusteellisuuden tasoa ja tiedon laatua? Onko teillä tarvittaessa parannusehdotuksia? Auttaako edustamanne organisaatio tai sen jäsenet oppisopimuskoulutusta koskevan tiedon levittämisessä?

Selittäkää ja kuvailkaa tarkemmin ja antakaa mahdollisesti esimerkkejä.

⁷ Euroopan komissio, *Apprenticeship supply in the Member States of the European Union*, tammikuu 2012.

6. Tarjonta

Mitä mieltä olette tarjolla olevien oppisopimuspaikkojen määrästä ja alojen kattavuudesta (rajoittunut perinteisiin aloihin / mahdollista myös kaikkein innovatiivisimmilla aloilla)? Onko teillä ehdotuksia lisätoimiksi, joilla voidaan lisätä oppisopimuspaikkojen tarjontaa? Edistääkö edustamanne organisaatio tai sen jäsenet tätä asiaa?

Selittäkää ja kuvailekaa tarkemmin ja antakaa mahdollisesti esimerkkejä.

7. Sisältö

Millaisena pidätte oppisopimuskoulutuksen kokonaissisältöä (koulutusosio, seuranta ja valvonta jne.)? Onko teillä tähän liittyviä parannusehdotuksia? Osallistuuko edustamanne organisaatio tai sen jäsenet oppisopimuskoulutuksen sisällön suunnitteluun?

Selittäkää ja kuvailekaa tarkemmin ja antakaa mahdollisesti esimerkkejä.

8. Tunnustaminen

Mitä mieltä olette oppisopimuskoulutuksen tutkintotodistuksista ja oppisopimuksen kautta hankitun pätevyyden ja osaamisen tunnustamisesta?

Selittäkää.

9. Kannustimet oppisopimuspaikkojen tarjoajille

Millaisina pidätte toimia, joilla yrityksiä kannustetaan tarjoamaan oppisopimuspaikkoja (palkkatuet, osallistuminen kulujen korvaamiseen, velvoite tarjota oppisopimuspaikkoja työkenneltäessä julkishallinnolle jne.)?

Selittäkää ja esittäkää mahdollisia parannusehdotuksia.

10. Kannustimet nuorille

Millaisina pidätte toimia, joilla kannustetaan nuoria osallistumaan oppisopimuskoulutukseen ja joilla pyritään lisäämään oppisopimuskoulutuksen houkuttelevuutta?

Selittäkää ja esittäkää mahdollisia parannusehdotuksia.

Eurooppalainen oppisopimusyhteenliittymä

[Eurooppalainen oppisopimusyhteenliittymä](#) on aloite, jonka tarkoituksena on parantaa oppisopimuskoulutuksen laatua ja tarjontaa EU:ssa ja muuttaa asenteita oppisopimuksella tapahtuvaa oppimista kohtaan. Siinä halutaan tuoda yhteen viranomaiset, työmarkkinaosapuolet, yritykset, ammatillisen koulutuksen tarjoajat, nuorten edustajat ja muut keskeiset sidosryhmät, kuten kauppakamarit, koordinoimaan ja kehittämään erilaisia aloitteita, joilla luodaan toimivia oppisopimuskoulutusjärjestelmiä.

Oppisopimusyhteenliittymä käynnistettiin onnistuneesti Leipzigissä 2. heinäkuuta 2013, jolloin eurooppalaiset työmarkkinaosapuolet, Euroopan komissio ja EU:n neuvoston puheenjohtajana toiminut Liettua esittivät [yhteisen julistuksen](#), johon sitoutuivat monilukuisina yritykset, teollisuudenalat, kauppakamarit, pienteollisuudenalat, ammatillisen koulutuksen tarjoajat sekä nuorison edustajat.

11. Onko edustamanne organisaatio tai sen jäsenet mukana eurooppalaisessa oppisopimusyhteenliittymässä (esim. sitoumuksin, joissa kuvataan organisaation suunnitelmia lisätä oppisopimuskoulutuksen tarjontaa, laatua ja houkuttelevuutta)?

Selittäkää.

12. Mikä on näkemyksenne neuvoston lokakuussa 2013 antamien oppisopimusjärjestelmää koskevien yhteisten suuntaviivojen täytäntöönpanosta?⁸
Mitkä ovat mielestänne täytäntöönpanon haasteet ja vahvuudet omassa maassanne?

Selittäkää ja esittäkää mahdollisia suuntaviivojen täytäntöönpanoehdotuksia.

13. **Kumppanuusjärjestelyt**⁹

Mitä mieltä olette nykyisistä kumppanuusjärjestelyistä oppisopimuskoulutuksen alalla (maiden välillä ja kansallisella tasolla esim. viranomaisten, työmarkkinaosapuolten, kauppakamarien, pienteollisuudenalojen, nuorisojärjestöjen jne. välillä)?

⁸ Neuvoston [asiak. 13568/13](#)

⁹ http://ec.europa.eu/education/apprenticeship/reform_en.htm

Selittäkää ja esittäkää mahdollisia käytännön esimerkkejä ja parannusehdotuksia.

14. Työharjoittelu- ja oppisopimusjärjestelmien tehokkuus

Kuinka tehokkaina pidätte nykyisiä työharjoittelu- ja oppisopimusjärjestelmiä pysyvän työllistymisen näkökulmasta?

Selittäkää ja esittäkää mahdollisia parannusehdotuksia.

NUORISOTAKUU

Nuorisotakuun¹⁰ perustamisesta annetun neuvoston suosituksen mukaan jäsenvaltioiden tulisi varmistaa, että nuorille tarjotaan laadukas työ-, jatkokoulutus-, oppisopimus- tai harjoittelupaikka neljän kuukauden kuluessa koulun päättymisestä tai työttömäksi joutumisesta.

15. Lisäarvo

Miten suhtaudutte nuorisotakuun käyttöönottoon omassa maassanne? Uskotteko, että se tuo lisäarvoa muille toimenpiteille, joiden tavoitteena on varmistaa nuorten nopea pääsy koulutukseen, oppisopimuskoulutukseen tai työharjoitteluun?

Selittäkää.

¹⁰ Nuorisotakuu: [EU:n neuvoston internetsivut](#)

16. Ominaisuudet ja täytäntöönpano

Millaisia ominaisuuksia nuorisotakuussa tulisi mielestänne olla (esim. kohderyhmän ikä, nuorille tarjottavan ratkaisun määräaika jne.)? Liittykö nuorisotakuun suunnitteluun ja/tai täytäntöönpanoon nähdäksenne haasteita ja/tai vahvuuksia?

Selittäkää ja esittäkää mahdollisia parannusehdotuksia.

17. Priorisointi

Jos nuorisotakuu pannaan maassanne täytäntöön asteittaisena, mitkä nuorten ryhmät olisi mielestänne asetettava etusijalle (heikossa asemassa olevat ryhmät, pitkäaikaistyöttömät, monenlaisista tarpeista kärsivät nuoret, "vaikeasti autettavat" työttömät nuoret jne.)?

Selittäkää.

18. Tiedotus nuorisotakuusta

Millaisia toimenpiteitä olisi mielestänne toteutettava nuorisotakuusta tiedottamiseksi? Kenelle toimenpiteet tulisi suunnata (nuorille, vanhemmille, työnantajille, koulutuksen tarjoajille, julkisille työvoimapalveluille, kenttätyön tekijöille, nuorisokeskuksille jne.)?

Selittäkää.

19. Työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan rooli

Millaisena pidätte työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan roolia nuorisotakuun suunnittelussa, toteuttamisessa, seurannassa ja arvioinnissa?

Selittäkää.

20. Edustamanne organisaation rooli

Miten edustamanne organisaatio tai sen jäsenet tarkalleen ottaen osallistuvat nuorisotakuun suunnitteluun? Millainen tulisi mielestänne olla edustamanne organisaation tai sen jäsenten rooli nuorisotakuujärjestelmän tulevassa täytäntöönpanossa ja hallinnoinnissa?

Selittäkää.

21. Synergia

Tarjoaako nuorisotakuun käyttöönotto maassanne tilaisuuden synergian luomiseen eri sidosryhmien, kuten työnvälityspalveluiden, koulutuksen, sosiaali- ja terveyspalveluiden, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden välillä?

Selittäkää.

LIKKUVUUS

22. Liikkuvuutta koskeva tiedottaminen

Millaisena pidätte kansainvälistä liikkuvuutta ja myös EURES-verkoston¹¹ hyödyllisyyttä koskevan tiedotuksen perusteellisuuden tasoa ja tiedon laatua? Olisiko toteutettava lisätoimia tiedotuksen tulosten parantamiseksi? Jos vastaatte kyllä, millaisia toimia tulisi toteuttaa ja kenelle ne tulisi suunnata (nuorille, vanhemmille, työnantajille, koulutuksen tarjoajille, julkisille työvoimapoluilla, kenttätöiden tekijöille, nuorisokeskuksille jne.)?

Selittäkää ja kuvailkaa tarkemmin ja antakaa mahdollisesti esimerkkejä.

¹¹

[Euroopan komissio teki 26. marraskuuta 2012 päätöksen Euroopan laajuisen EURES-töönhakuverkoston uudistamisesta ja kehittämisestä. Päätös on määrä panna täytäntöön tammikuusta 2014 alkaen. https://ec.europa.eu/eures/](https://ec.europa.eu/eures/)

23. Jäsenvaltioiden välinen yhteistyö

Voitaisiinko oman maanne ja muiden jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä mielestänne tehostaa harjoittelu-, oppisopimus- ja työpaikkoja etsivien nuorten liikkuvuuden edistämiseksi (Pohjoismaiden yhteisten työmarkkinoiden esimerkin mukaan)?¹²

Selittäkää.

MUITA KYSYMYKSIÄ

24. Työlainsäädäntö

Edistääkö maanne työlainsäädäntö toistaiseksi voimassa olevien työsopimusten tekemistä / onko se neutraali / estääkö se tällaisten sopimusten tekemisen?

Selittäkää.

25. Nuorille suunnatut kannustimet osallistua työmarkkinoille

Kannustaako järjestelmä (hyvinvointivaltio – työttömyysetuudet, sosiaalituki, riittävät lastenhoitojärjestelyt, pimeän työn torjunta jne.) mielestänne nuoria osallistumaan / palaamaan työmarkkinoille?

Selittäkää.

Nuorille suunnattu tuki

Millaisina pidätte nuorille suunnattuja uraohjaus- ja neuvontapalveluja? (Annetaanko ohjausta riittävän varhain? Onko se yksilöllisten tarpeiden mukaista? Osallistuuko siihen koko perhe?)

¹²

Esimerkki Pohjoismaiden yhteisistä työmarkkinoista¹² – Pohjoismaat ovat vuodesta 1985 tehneet yhteistyötä alueen nuorille tarkoitetun Nordjobb-vaihto-ohjelman puitteissa. Nordjobb tarjoaa nuorille kesätyöpaikkoja tavanomaisin palkka- ja työehdoin, väliaikaisen asunnon sekä kulttuuri- ja vapaa-ajanohjelmaa toisessa Pohjoismaassa. <http://www.norden.org/fi/tietoa-yhteistyosta/sopimukset/sopimukset/tyoemarkkinat>

Selittäkää ja esittäkää mahdollisia parannusehdotuksia.

26. Millaisina pidätte nykyisiä toimenpiteitä, joilla pyritään kannustamaan nuoria yrittäjiksi?

Selittäkää ja esittäkää mahdollisia parannusehdotuksia.

27. Millaisina pidätte toimenpiteitä, joilla ehkäistään tai paikataan nuorten näköalattomuutta, kun heillä on vaikeuksia löytää työ-, harjoittelu- tai oppisopimuspaikkaa?

Selittäkää ja esittäkää mahdollisia parannusehdotuksia.

28. Nuorten työllisyyttä edistävien toimenpiteiden arviointi

Onko maassanne käytössä nuorisotyöttömyyden torjuntatoimenpiteiden arviointijärjestelmä (esim. kerätään nuorilta palautetta palvelujen toimivuudesta ja nuorten tukemiseen tarkoitetuista toimenpiteistä)?

Kuvailkaa ja esittäkää mahdolliset näkemyksenne järjestelmästä:

29. Kumppanuuksjärjestelyt ja sidosryhmien osallistuminen nuorten työllisyyttä edistävään politiikkaan

Millaisena pidätte työantajajärjestöjen, ammattiliittojen ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan yhteistoimintaa maassanne nuorten työllisyyden alalla? Ovatko työmarkkinaosapuolet sopineet toimista, joilla helpotetaan nuorten työnsaantia?

Selittäkää ja esittäkää tarvittaessa parannusehdotuksia ja käytännön esimerkkejä.

30. Jäsenvaltioiden välinen yhteistyö

Mikä on näkemyksenne mahdollisesta **oman maanne ja muiden maiden välisestä yhteistyöstä** nuorten työllisyyden alalla? Onko maassanne hyviä toimintatapoja ja käytäntöjä, jotka voisivat olla esikuvina muille jäsenvaltioille? Voisiko oma maanne mielestänne ottaa mallia muista maista?

Selittäkää ja esittäkää mahdollisia parannusehdotuksia.

Kiitos kyselyyn osallistumisesta!